

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 24.08.1983, sp. zn. 1 Tz 29/83, ECLI:CZ:NS:1983:1.TZ.29.1983.1

Číslo: 26/1984

Právní věta: Řidič motorového vozidla může v terénu mimo pozemní komunikace (zák. č. 135/1961 Sb.), tedy např. při práci na poli, uskutečňovat couvání bez pomocníka i v případě, že nemá dostatečný rozhled (srov. § 19 odst. 2 vyhl. č. 100/1975 Sb., o pravidlech silničního provozu). V takovém případě však musí splnit povinnosti uvedené v § 8 odst. 1 vyhlášky Českého úřadu bezpečnosti práce č. 88/1980 Sb., o bezpečnosti práce a technických zařízení při provozu silničních vozidel. /1/

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 24.08.1983

Spisová značka: 1 Tz 29/83

Číslo rozhodnutí: 26

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Doprava, Ublížení na zdraví

Předpisy: 140/1961 Sb. § 224 ods. 1
§ 224 ods. 2 100/1975 Sb. § 19 ods. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 26/1984 sb. rozh.

Řidič motorového vozidla může v terénu mimo pozemní komunikace (zák. č. 135/1961 Sb.), tedy např. při práci na poli, uskutečňovat couvání bez pomocníka i v případě, že nemá dostatečný rozhled (srov. § 19 odst. 2 vyhl. č. 100/1975 Sb., o pravidlech silničního provozu). V takovém případě však musí splnit povinnosti uvedené v § 8 odst. 1 vyhlášky Českého úřadu bezpečnosti práce č. 88/1980 Sb., o bezpečnosti práce a technických zařízení při provozu silničních vozidel. 1)

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR z 24. 8. 1983 sp. zn. [1 Tz 29/83.](#))

K stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, Nejvyšší soud ČSR zrušil pravomocné usnesení vyšetřovatele okresní správy SNB, oddělení vyšetřování VB v Nymburku ze dne 23. prosince 1982 sp. zn. VV 261/82 a uvedenému vyšetřovateli nařídil, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Usnesením vyhledavatele obvodního oddělení VB v Nymburku ze dne

16. 11. 1982 sp. zn. VB 439/1982 bylo vzneseno obvinění a zahájeno trestní stíhání J. Ch. pro trestný čin ublížení na zdraví podle § 223 odst. 1 tr. zák. z toho důvodu, že dne 11. 10. 1982 kolem 17.00 hod. na poli katastru obce Zvěříněk, okres Nymburk, jako řidič traktoru RS 09 s nesenou plošinou při couvání narazil do A. Z. a způsobil jí zranění kolena. Vzhledem k tomu, že výsledky vyhledávání bylo zjištěno, že poškozená utrpěla těžkou újmu na zdraví, skutek byl právně kvalifikován jako trestný čin ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák. a ve věci se konalo vyšetřování.

Po skončení vyšetřování vyšetřovatel okresní správy SNB, oddělení vyšetřování VB v Nymburku, usnesením ze dne 23. 12. 1982 č. j. VV 261/82-34 zastavil trestní stíhání obviněného podle § 172 odst. 1 písm. b) tr. ř.

Proti tomuto usnesení podal generální prokurátor ČSR v šestiměsíční lhůtě uvedené v § 272 tr. ř. stížnost pro porušení zákona v neprospěch obviněného. Vytkl v ní, že vyšetřovatelův úsudek, že mezi jednáním obviněného a následkem, zraněním poškozené, není příčinná souvislost, byl učiněn na základě nesprávného a neúplného zjištění skutkového stavu věci. Zatímco svědkyně M. J., M. V., A. H. a V. H. potvrdily, že obviněný vždy před couváním je upozornil zvukovým výstražným znamením, poškozená uvedla, že po zvukovém signálu od plošiny odstoupila a potom prý ucítila náraz do nohy. Uvedené rozpory ve výpovědích svědkyň nebyly odstraněny, neboť vyšetřovatel nezjistil časový interval mezi zvukovým výstražným znamením a couváním a nebylo objasněno, zda obviněný se zřetelem k nákladu na plošině měl dostatečný výhled za traktor. Objasnění těchto skutečností vyžadovalo provedení rekonstrukce, jakož i opatření fotodokumentace nákladů na plošině. Teprve potom vyšetřovatel mohl posoudit, zda obviněný mohl vidět vstup poškozené za plošinu a na její pohyb reagovat, zda tedy splnil požadavek zvýšené opatrnosti vyplývající z ustanovení § 4 odst. 1 písm. b) vyhl. č. 100/1975 Sb., o pravidlech silničního provozu.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal v rozsahu ustanovení § 267 odst. 1 tr. ř. správnost výroku napadeného usnesení, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že byl porušen zákon.

Z dosud zjištěného skutkového děje vyplývá, že obviněný kritického dne během sklizně zelí při řízení traktoru RS 09 s nesenou plošinou byl nucen vícekrát couvat. Proto upozornil pracovnice, které nakládaly hlávky zelí na nesenou plošinu, že před couváním dá vždy zvukové výstražné znamení; v tomto okamžiku pracovnice byly povinny opustit prostor za plošinou. Rovněž před skončením sklizně upozornil pracovnice uvedeným způsobem, že bude couvat, a řekl jim, že práce se končí. Když zjistil, že za plošinou nikdo není, začal couvat, avšak ihned zastavil, protože ženy křičely. Zjistil, že poškozená A. Z. leží pod levým rohem plošiny. Svědkyně M. J., M. V., A. H. a V. H. potvrdily, že obviněný je poučil o způsobu couvání a před tím vždy dal zvukové výstražné znamení. Stejně si počínal před skončením práce, když M. V. obviněného vyzvala, aby počkal, že ještě uřízne dvě hlávky zelí. V okamžiku, kdy všechny pracovnice od plošiny odešly, obviněný s traktorem couval, jak to uvedla svědkyně V. H., která pozorovala, že se poškozená sehnula, zřejmě chtěla uříznout ještě hlávku zelí, byla však zasažena plošinou. Zatímco svědkyně potvrzují, že i v tomto případě obviněný dal zvukové výstražné znamení, poškozená jako svědkyně uvedla, že žádný signál neslyšela, a když od stroje odstoupila, byla zasažena. V důsledku toho utrpěla zlomeninu zevní části horního konce kosti holenní s předpokládanou délkou omezení jejího obvyklého způsobu života po dobu nejméně deseti týdnů; podle názoru znalce z oboru soudního lékařství ale zranění zanechá trvalé následky. Nelze totiž odstranit deformitu zevního konce kosti holenní, která byla odlomena a sesunuta směrem dolů, dojde proto k částečnému omezení hybnosti v kolenním kloubu s poruchou chůze poškozené.

Z tohoto zjištění vyšetřovatel dovodil, že obviněný za této situace zranění poškozené nezavinil.

Zatímco obviněný před couváním upozornil pracovnice zvukovým výstražným znamením, poškozená se vrátila do prostoru za plošinu, který před tím opustila. Trestní stíhání obviněného pro trestný čin ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1 tr. zák. proto zastavil.

Při couvání silničních vozidel mimo pozemní komunikace (na stavbě, na poli, v kamenolomu, v pískovně apod.) je platné ustanovení § 8 odst. 1 vyhl. č. 88 Českého úřadu bezpečnosti práce ze dne 22. května 1980 o bezpečnosti práce a technických zařízení při provozu silničních vozidel. Řidič je povinen dbát při couvání zvýšené opatrnosti a dodržovat ustanovení zvláštních předpisů (§ 19 vyhl. č. 100/1975 Sb., o pravidlech silničního provozu). Při provozu mimo pozemní komunikaci je řidič povinen přiměřeně postupovat podle těchto předpisů; couvá-li bez pomocníka, musí předem vystoupit a přesvědčit se o povaze terénu a případných překážkách. Je-li vozidlo vybaveno zpětnými světly, musí být při couvání v činnosti. Začátek couvání bez pomocníka je řidič povinen zdůraznit zvukovým výstražným znamením.

Z toho je zřejmé, že obviněný začátek couvání v souladu s citovaným ustanovením zdůraznil zvukovým výstražným znamením, nechal však M. V. na její výzvu pokračovat v práci, aniž by oznámené couvání uskutečnil. Svědkyně M. V. a V. H. měly být proto vyslechnuty k tomu, kde se M. V. nacházela v době před skončením práce; v případě, že byla mimo prostor plošiny, jak dlouho jí trvalo, než za ni vstoupila, od výzvy, aby ji obviněný nechal pokračovat v práci, a po jak dlouhou dobu jí pracovní úkon a opuštění prostoru za plošinou trvaly. Jestliže totiž obviněný couvání neprovedl a dovolil, aby se v práci pokračovalo, měl a mohl vědět, že i další pracovnice, kterých bylo na poli osm, mohou v práci pokračovat. Za této situace bylo jeho povinností začátek couvání opětovně zdůraznit zvukovým výstražným znamením, popř. vystoupit, aby se přesvědčil o bezpečnosti couvání. Teprve po doplnění dokazování v naznačeném směru a jeho zhodnocení v souvislosti s důkazy již dříve provedenými mohl vyšetřovatel objektivně hodnotit, zda obviněný postupoval v souladu s ustanovením § 8 odst. 1 vyhl. Českého úřadu bezpečnosti práce č. 88/1980 Sb.

1) Poznámka: V SSR platí vyhláška č. 71/1980 Sb.